

TUL-seminar 2021, digitalt – manus Ellen Berg Larsen

Om det praktiske og om boklista

Det er et stykke vei fra kunstopplevelsen til sluttbruker i dette prosjektet. Ja, vi kan formidle bøker, og ja vi kan forhåpentligvis gjøre det på en måte som gir elevene lyst til å lese noe.

Men: bøkene må være tilgjengelige – helst med en gang etterpå – noe som betyr at både skolebibliotekar og lærer må spille på lag for å få dette til.

Bilde av en enkel kommunikasjonsmodell. Søk på nett – det ligger mange ute...

Vi kan få sendt (forhåpentligvis) budskapet om at bøkene er gode og kan være av betydning, men om elevene ikke får tilgang på dem så er faktisk vår jobb helt meningsløs! Derfor er dere viktige mellomledd.

Derfor vil vi gjerne ha:

- Nærhet til bøkene – vi er veldig gjerne i biblioteket der det er mulig!
- Små grupper – helst hver klasse for seg – i hvert fall samme skoleløp
- God tid til å låne, samtale og «gresse» blant bøkene i ettertid – ikke nødvendigvis rett etterpå, men vi trenger at det settes av tid til dette.

For **bibliotekaren** betyr det at du har:

- fått tak i alle/så mange som mulig av bøkene. Gjennom innkjøp og lån fra folkebiblioteket.
- Gjerne flere eks om det er mange klasser som er med
- Er behjelpelig ved lån, og også har satt deg litt inn i de ulike sjangrene og enkelttitler slik at du kan hjelpe om ikke bokpraterne er tilgjengelige

- Det er veldig fint om du har egne favoritter eller andre forslag til bøker! Vi kommer ikke med fasit på hva som fungerer, kun forslag.
- Vær lydhør overfor hva den enkelte egentlig ønsker seg. Kanskje vil de ha noe helt annet enn det vi kommer med.

For **læreren** betyr det at:

- Du setter av tid også etter bokpraten til at elevene kan få lånt bøker. Dersom de må gjøre dette i fritid/lunsj, er erfaringen at mange skipper det.
- At du involverer deg, både i bokpraten (følger med og leser bokomtalene) og i etterarbeidet
- Det er du som kjenner elevene dine best, og som kan veilede der vi kommer til kort. Både med hensyn til lesekapasitet og interesser vil din kompetanse kunne være avgjørende for noen i forhold til å finne seg en bok.
- Du gjerne følger opp i ettertid med å være interessert i hva elevene har valgt og om de får lest boka de har lånt. Om ikke, kanskje de skal prøve en annen?
- Kanskje kan det leses i skoletiden noen ganger? Det er dessverre ikke slik at ungdom (eller andre for den saks skyld) nødvendigvis tar opp en bok og leser uten drahjelp. Du kan gi den hjelpa!

Som dere ser så har vi alle et felles ansvar for at kunstopplevelsen – her litteraturen – kommer fram til mottakeren. Og: vi tar gjerne imot tilbakemeldinger! Om noe har fungert veldig bra, eller noe ikke har fungert i det hele tatt – ris og ros, jatakk!

Årets bokliste – deles her!

Vi lager alltid en bokliste med bilder og omtaler som trykkes opp og er med oss rundt til skolene. Da kan elevene ta med seg et eks og også bruke den om de seinere skal ha en bok.

Den er delt inn **tematisk** – hvorfor det spør du kanskje? Jo, fordi det gjør det enklere å huske bøker som ble snakket om, og det kan gi en pekepinn på hva slags bøker du liker. Ikke alle bøker er like enkle å tematisere, selvsagt, derfor har vi også en del ganske runde kategorier. (Life, but how to live it...) Og så roter vi det litt til fra år til år, med å ta bort noen temabolker og sette inn nye.

Nytt av i år: **I fri flyt**. Fordi vi ser at det kommer stadig flere bøker omkring identitet og kjønn. Men bøkene i denne bolken er til dels veldig ulike, selv om de har akkurat dette temaet til felles. Boken *Homo sapienne* av den grønlandske forfatteren Niviaq Korneliussen og *Bursdag* av Meredith Russo omhandler begge transkjønnethet, men fortellergrepet og skrivestilen er veldig ulik. Det er derfor ikke slik at samme person nødvendigvis kunne tenke seg å lese begge disse bøkene.

Vi har både ungdomsbøker og bøker skrevet for voksne på lista. Vi har både fått reaksjoner på at vi har for mange og for få «voksenbøker», så her er nok meningene delte. Vi mener at forskjellen ikke nødvendigvis er så stor – men vi forsøker å løse elevene gjennom med å si ting som at: denne passer for deg som har lest en del.... (20 «voksenbøker» av drøyt 60 – litt ut fra hvordan man regner).

Vi er også opptatt av å ha **både norske og oversatte forfattere**. Vi skulle nok gjerne ha hatt flere som var oversatt fra annet språk enn engelsk, men det er ikke alltid så enkelt å finne – de skal jo også være aktuelle og gode (ikke minst!)

Drøyt 30 av bøkene er oversatt – de aller fleste fra engelsk, deretter svensk. Vi har en fra grønlandsk som allerede nevnt, og en fra tysk.

Vi har også laget en liste med **bøker som er litt enklere å lese** – med tanke på de som har innføringsklasser eller elever i klassene som ikke er veldig sterke i norsk. Der har vi tatt med de enkleste av bøkene fra denne lista, og noen andre som kan fungere godt for de som trenger enklere språk. Denne kan dere få tilsendt om dere ønsker det – vi bruker den på de skolene som har bedt oss om å ha bokprat for elevene i denne gruppa spesielt.